

Demonstratie in Brussel (1983)

Sieth Delhaas

de Bazuin, 18 maart 1983

Inleiding

Wil men de verslaggeving in de diverse dagbladen geloven, dan is de vredesmanifestatie van 6 tot en met 8 maart in Brussel, met als sluitstuk een massale demonstratie door het centrum van die stad, niet meer geweest dan een ludieke, met een Hollands gezelligheidssausje overgoten happening; en passant af te toen als een ongevaarlijke vrouwenaangelegenheid-die-niets om-de hakken heeft of de zoveelste actie van brutale feministen. De verslaggevers, die hun waarnemingen zo doorgeven aan hun lezers hebben de sfeer van grimmigheid, die zeker uit de toespraken op te maken was en die bij de demonstrerende vrouwen dicht onder de oppervlakte lag van hun schijnbaar zonnige stemming, niet juist gepeild.

Engagement

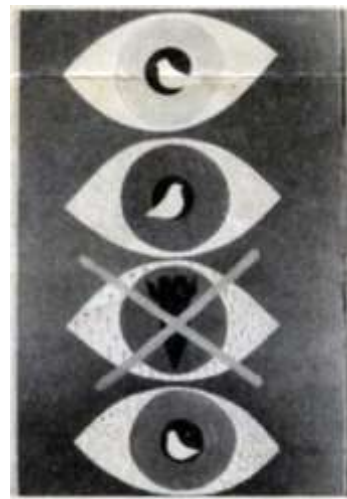
Wat op de internationale vrouwendag, 8 maart 1982 in Amerika was begonnen door de WILPF (Women International League for Peace and Freedom) met als doel vrouwen te engageren voor ontwapening, was gedurende het afgelopen jaar uitgewaaid over vijftientig landen en ook overgenomen door andere vrouwenorganisaties en vrouwenbewegingen. In Nederland, waar de laatste maanden ca. dertigduizend handtekeningen zijn verzameld en waarvan jl. dinsdag 3.500 vrouwen in Brussel tegenwoordig waren is de actie gevoerd met als eisen:

- geen plaatsing van Pershing II en kruisraketten in Europa;
- constructieve onderhandelingen over de vermindering van atoomwapens;
- een totaal verbod van atoomwapens;
- inkrimping van het defensiebudget en een atoomwapenvrij Europa.

Zondag 6 maart arriveerde een speciaal vredesvliegtuig met honderd twintig vrouwen uit de Verenigde Staten, die met andere vertegenwoordigsters uit NAVO-landen deelnamen aan een vredesconferentie over Ontwapening en Ontwikkeling.

“Im Westen nichts Neues”

‘De strijd wordt harder’, was de reactie van een WILPF-delegatielid, die op het podium voor de verzamelde vrouwen op het Rogierplein in Brussel verslag uitbracht van de ontmoedigende ontmoeting op het NAVO-hoofdkwartier. Zij had de ontvangst en de reactie op de aanbieding van de handtekeningen als zeer neerbuigend ervaren. Edith Balantyne, secretarisgeneraal van de WILPF, die met de heer Van Campen, secretaris van NAVO-chef Luns had gesproken vond zijn antwoord nauwelijks afwijken van wat zij in december 1979 ook al van deze man te horen had gekregen. ‘Im Westen nichts Neues’, reageerde een Noors delegatielid en de handtekeningen, ruim een miljoen, werden voor een beter doel weer ingepakt.

Een enthousiastere ontvangst was een bus vol Nederlandse ICTO-vrouwen op het NAVO-kantoor ten deel gevallen. Zij waren vóór de STAR-delegatie – die al maanden tevoren een afspraak voor ontvangst gemaakt hadden om 10.00 uur, maar die per telefoon van de kant van de NAVO twee dagen tevoren was verzet naar 11.30 uur – met 23.000 handtekeningen op zak gekomen om de NAVO haar steun te betuigen.

Harde feiten

‘We zeggen nee, en we ménen het’, zo besloot een WILPF-vrouw haar commentaar op de NAVO-ontvangst. Vervolgens luisterden de tien- tot vijftienduizend, uit twintig verschillende landen toegestroomde vrouwen urenlang naar de vaak onbekende schanddaden die de vertegenwoordigsters van allerlei vrouwenorganisaties van haar eigen regering uitriepen. Om daar te horen wat in de kranten vaak niet te lezen is, waren veertig Deense vrouwen een nacht lang doorgereisd om dezelfde avond na de demonstratie weer terug te gaan, omdat ze niet langer van hun werk konden verzuimen. Hoeveel de demonstrantes er voor over hadden en hoe serieus ze genomen willen worden mag alleen al blijken uit de vele tientallen guldens, die neergeteld zijn voor de reis voor een paar uur demonstreren.

Fanny Fuchs van de Nationale Vrouwenraad uit België benadrukte, dat als er ontwapend werd er spoedig nieuwe bronnen zouden zijn voor ontwikkelingshulp. ‘Er moet beter onderhandeld worden in Genève. Wij in België zijn voor een bilaterale ontwapening.’ En ze eiste van de onderhandelaars in Genève nu eens echt zaken te doen en een beslissing te nemen.

Opvallend ook hier weer: negen van de tien cameramensen, die de sprekende vrouwen vereeuwigden waren mannen, die zich voor het front van de massa duidelijk opgelaten voelden toen de Duitse protestsong-zangeres Angi Domdey een lied aanhief gericht ‘niet tegen de man, maar tegen alle supermannen, meesters, heren, chefs en bazen’ en iedereen het refrein mee zong: ‘a man is just a sex object and otherwise forget him’.

Ook de Deense vertegenwoordigster van de WILPF, R. Thomwon bracht de onrust en zorg over de gevaarlijke situatie van de bewapeningswedloop over aan de onderhandelaars in Genève. Zij vond het een onzinnige gedachte, dat naties tot een beter vertrouwen in elkaar zouden komen door te bewapenen. 'Want macht verandert vrienden in vijanden. Wij willen het risico nemen, want wij zijn er zeker van, dat ze het mis hebben. Wij vrouwen en kinderen willen niet omkomen door hun vergissingen. We verzekeren de regeringen van de wereld, dat we doorgaan en nooit zullen opgeven', besloot ze strijdlustig.

Multinationals

Intussen waren honderden aanwezig, van heel jong tot zeer bejaard, ondanks de vaak heel nette mantels, gezusterlijk op de Belgische keien neergezakt, om ook anderen een blik op het podium te gunnen. De vertegenwoordigster van de Amerikaanse groep verzekerde, dat er in Amerika miljoenen zijn die de bewapening willen stoppen.

Wij roepen onze leiders ter verantwoording. Zij moeten de wil van het volk doen. Op deze kleine aarde is geen ruimte voor Pershings II en kruisraketten'.

Karin Roth van de West-Duitse metaalbewerkerbond noemde de aarde een uitdaging waard om door menselijke ideeën en creativiteit omgeschapen te worden in een wereld van overvloed. 'De wereldwijde vrouwenbeweging is niet meer te stuiten.' Hartstochtelijk klonk het protest van actrice Julie Christie uit Engeland, die haar regering verweet de vredesbeweging te ridiculiseren, dat ze van de wereld een levende hel wilde maken. En ze riep vooral de 'verborgen groep mannen achter de multinationals' ter verantwoording, die maar doorgaan wapens te produceren. Opvallend was het toenemende verzet in de protesten tegen de rol van de multinationals 'die ongrijpbaar zijn voor regeringen en zich niets van enige regering op de wereld aantrekken. Onze regering is bang voor de Britse vredes- en vrouwenbeweging. Maar wij hebben geen angst voor de communisten en we hebben geen angst voor een teruglopende economie. We hebben alleen maar angst voor een nucleaire oorlog', besloot Christie haar aantijging.

Even gloedvol was het verzet van Francisca Piatti van de Greenham Common-blokkade. Zij onthulde, dat in Comiso op Sicilië dit jaar nog 112 kruisraketten zullen worden geplaatst. Van de arme bevolking op dit eiland kan geen verzet worden verwacht en het is een regelrechte bedreiging voor Afrika. Maar Engelse Vrouwen denken ook daar een vredeskamp op te zetten, ondanks gevangenisstraffen, die ze in Greenham al uitgezeten hebben.

Wereldwijd

Hoe onstuitbaar het vrouwenverzet is geworden blijkt ook uit de vele tientallen brieven en telegrammen van vrouwengroepen, klein en groot, uit bijvoorbeeld Honolulu, Tahiti, Sri Lanka, Nieuw-Zeeland. Boodschappen van Dorothee Sölle, Simone de Beauvoir, de Noord-Ierse Nobelprijswinnares voor de vrede Mairead Corrigan die schrijft: 'wiens toekomst zal het zijn? Van de mensheid of van de atoomwapens? Want naast elkaar kunnen ze niet bestaan. We moeten nu handelen voor het te laat is'.

Gedemonstreerd is er die middag en niet voor het laatst. Want de actie gaat door. Op 25 oktober a.s., de internationale vrouwenvrede­sdag, zullen nieuwe acties volgen, want de vastberadenheid van deze vrouwen is niet meer te breken.